

PLASTİK ÜRÜNLERİ SANAYİİ RAPORU

MEVCUT DURUM:

Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de plastiğin, geleneksel malzemeler olan demir, cam, kağıt, tahta gibi malzemeye alternatif olarak ortaya çıkması hızla plastik tüketimini artırmıştır. Geçmiş ancak 1960'lara uzanan Türk plastik endüstrisi oldukça gençtir ve en hızlı büyüyen pazarlardan biri olarak dikkat çekmektedir. VII. Plan döneminde(1996-2000) plastik sanayii üretimi yılda ortalama yüzde 12,5 oranında artmıştır. ihracat artışı 13,2, ithalat artışı ise 14,9 olmuştur.

Kişi başına toplam plastik tüketimi 1995 yılında 14 kg. civarında iken 1999 yılı sonu itibariyle 30 kg.'a ulaşmıştır. 1995 yılı itibariyle plastik işleme sektörünün kapasitesi 986.186 ton/yıl iken, 1999 yılı sonunda 2.630.580 ton/yıl'a ulaşmıştır. Sektörde kapasite kullanımı 2001 yılında % 61,4 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye 2.2 Milyon Ton tüketimi ile Avrupa'da İspanya'dan sonra 6'ncı sırada gelmektedir.

Plastik sanayii üretimi 2000 yılı itibariyle 1.900 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. 2001 yılında plastik ürünleri ithalatı 570,6 milyon US Dolar, ihracatı ise 478,7 Milyon US Dolar olarak gerçekleşmiştir. 2000 yılı itibariyle alt sektörler bazında incelendiğinde:

	İhracat	İthalat	Üretim
Plaka levha,tüp ve profiller	50,5	30,9	46,8
Ambalaj Malzemeleri	21,6	21,7	27,3
İnşaat Malzemeleri	9,2	8,3	7,2
Diğerleri	18,7	39,1	18,7
Toplam	100.0	100.0	100.0

Yurt içi talebin karşılanmasında yerli üretimin payı 2000 yılında yüzde 85,5 düzeyinde olmuştur. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2000 yılında yüzde 57,5'dir.

Sektör, kapasite ve teknoloji düzeyi açısından çok çeşitlilik arz etmekte ve ülkemizde bu sektörde 7.000'in üzerinde firma olduğu ve 120 binden fazla kişinin istihdam edildiği tahmin edilmektedir. Türkiye'deki plastik sektöründe faaliyet gösteren firmaların yüzde 95'i KOBİ niteliğindedir. Bu firmaların sadece yüzde 10-15'i Avrupa düzeyinde teknolojiye sahip işletmelerdir. Diğerleri orta ve küçük boy işletmeler olup, daha ziyade yurt içi tüketime yönelik çalışmaktadırlar. Plastik işleme sanayiinde üretimin tamamı özel sektör tarafından yapılmaktadır.

Türkiye'nin coğrafi olarak Avrupa ile Asya'nın buluştuğu noktada yer alması Türk plastik endüstrisine ihracatını giderek arttırmada avantaj sağlamaktadır. İhracat portföyünü her türlü ambalaj malzemesi, borular, mobilyalar, tekstil ürünleri, ayakkabı, mutfak ve ev gereçleri ile orijinal ekipman parçaları oluşturmaktadır. Türk plastik ürünleri dünyada 124 ülkeye ihraç edilmektedir. Ana pazarlar AB, Eski Sovyet Cumhuriyetleri, Doğu Avrupa, Afrika ve Ortadoğu ülkeleridir.

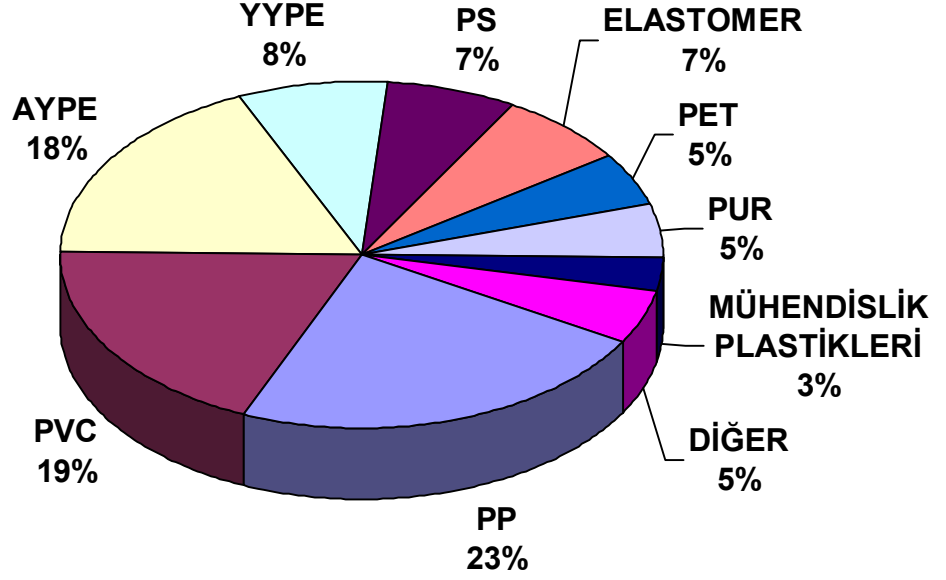
PLASTİK ÜRÜNLERİN KULLANIM ALANLARI:

En önemli tüketici sektörler ambalaj ve inşaat malzemeleri sektörleridir. Son yıllarda hızla gelişen ihracat ve değişen tüketim alışkanlıkları ambalaj sektörünün hızla gelişmesine yol açmıştır. Diğer yandan plastik komponentlerin yaygın olarak kullanıldığı dayanıklı tüketim ve otomotiv sektörlerinin de hızla büyümesi sayesinde bu sektörler için sürekli yeni yatırımlar yapılmaktadır.

Türkiye'nin ihracatında önemli yer tutan bazı sektörlerdeki plastik katkısı önemli boyutlardadır. Otomotiv, elektrikli cihazlar, beyaz eşya, ayakkabı sektörleri çok yoğun plastik komponentlerin kullanıldığı sektörlerdir. Televizyonlar, buzdolapları, çamaşır makineleri, bilgisayarlar gibi cihazların yanısıra fiber optik iletişim kabloları ve klasik güç dağıtım kabloları elektrik ve elektronik sektöründe plastiklerin kullanıldıkları ürünler olarak karşımıza çıkmaktadır. Form verme kolaylığı, elektrik izolasyon özelliği ve alev almayacak şekilde modifiye edilebilmeleri plastikleri bu sektör için vazgeçilmez kılmıştır.

Tarımsal ürünler açısından çok zengin olan ülkemizde sera örtüleri, fide örtüleri ve sulama boruları başlıca plastik uygulamalarıdır.

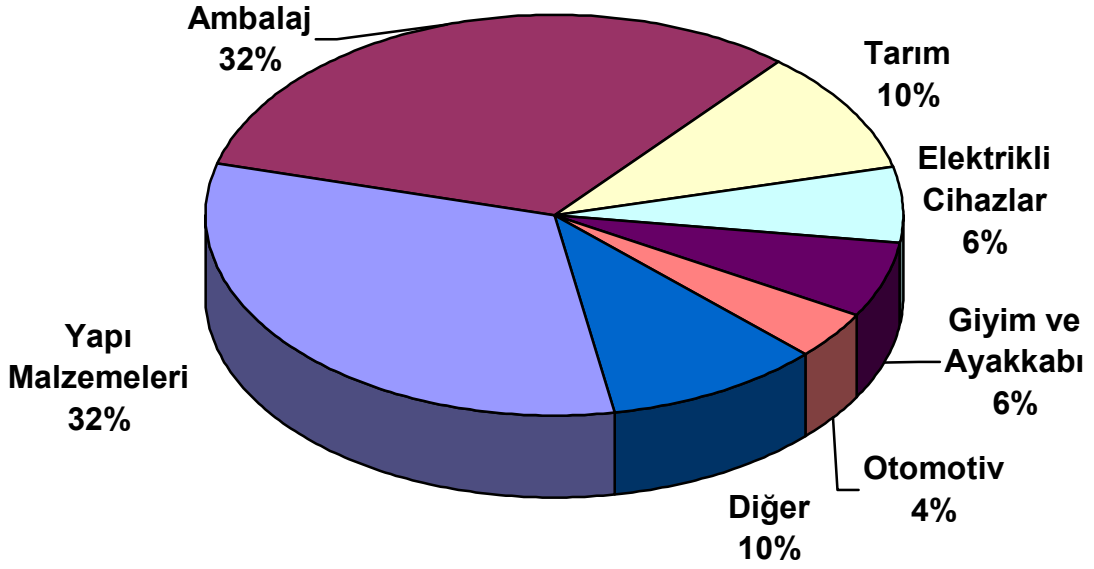
TÜKETİMİN PLASTİKLERE GÖRE DAĞILIMI



Ambalaj sektörü Türkiye’de plastiklerin yoğun olarak kullanıldığı sektörlerin başında gelmektedir. Kullanılan ambalaj malzemelerinin değer olarak üçte birini plastik olanlar oluşturmakta ancak bunların ağırlıkları sadece %15 pay tutmaktadır. Son on yılda plastik teknolojilerindeki gelişmeler sayesinde plastik ambalajlar ünite başına % 28 hafiflemiştir. Türkiye’de üretilen plastik ambalaj uygulamaları arasında oryente edilmiş filmler, stretch filmler, shrink filmler, palet örtüleri, torbalar, poşetler, big-bagler, dokuma çuvallar, ipler, termoform ile üretilmiş katı ve sıvı yiyecek – içecek kapları, gazlı ve gazsız içecek şişeleri, endüstriyel bidonlar, deterjan ve kozmetik ürün şişeleri, köpük kaplar ve ambalaj formları sayılabilir.

Türkiye inşaat malzemeleri sektöründe de plastikler yoğun olarak kullanılmaktadır. Sağlam, dayanıklı, bakım gerektirmeyen ve korozyona dayanıklı olan plastik ürünler pencere ve kapı profillerinden pis ve temiz su borularına, izolasyondan iç döşemelere, su depolarından çatı ve cephe kaplamalarına kadar birçok uygulama için üretilmekte ve yaygın olarak kullanılmaktadır.

TÜKETİMİN SANAYİ KOLLARINA DAĞILIMI



PLASTİK ÜRÜNLERİ HAMMADDELERİ:

1995 yılında, plastik sanayii üretiminde kullanılan termoplastik girdiler içinde ithalatın payı miktar olarak yüzde 40,0 iken, 2000 yılında bu oran yüzde 65'e ulaşmıştır.

Plastik sektörünün hammaddesi, yurtiçi talebin yüzde 35'ini karşılayan PETKİM tarafından üretilen termoplastik ürünlerdir. Talebin geri kalanı ithal edilmektedir. Türkiye'de plastik hammaddeleri(termoplastikler) tüketiminin ağırlığını komodite plastikler (PE, PP, PVC, PS) oluşturmaktadır. PE ambalaj filmlerinde, sera örtülerinde, sulama borularında, varil, bidon ve şişe üretiminde ve ev eşyalarında, PP big-bag, çuval, oryente edilmiş film ve sentetik elyaf üretiminde, sıhhi tesisat borularında ve ev eşyalarında, PVC profil, lambri ve borularda, ambalaj filmlerinde, suni deri üretiminde, PS ise ambalaj kaplarında ve ev gereçlerinde yoğun olarak kullanılmaktadır. Ambalaj malzemesi olarak giderek yaygınlaşan PET ve hızla gelişen dayanıklı tüketim ve otomotiv sektörlerinde kullanılan mühendislik plastiklerinde iki basamaklı talep artışı gerçekleşmektedir.

DEĞERLENDİRME:

Türkiye plastik sanayi sahip olduğu avantajlarla rekabet gücü yüksek önemli bir bölgesel oyuncu niteliğine dönüşme fırsatına sahiptir. Mevcut ve planlanan doğal gaz ve ham petrol boru hattı projeleri ile bir enerji terminali olmayı hedefleyen Türkiye, bu projelerin hammadde yönünden sağlayacağı imkanlar ile büyük atılım kaydedecektir. Türkiye'nin en büyük avantajı, yakınındaki hammadde zengini büyük petrokimya üreticilerinin varlığına rağmen, yurtiçi talebin, dünya ölçeğinde yurtiçi üretim yapılabilecek düzeyde oluşudur.

Ancak halen 35 kg olan kişi başına plastik tüketimi dünya ortalamasının üstünde olmasına rağmen doyum noktasından çok uzak olup önemli bir potansiyelin işaretidir. Tüketime gelişmiş ülkelerdeki 75 – 100 kg seviyesine ulaşması 65 milyon nüfusu olan Türkiye'yi dünya plastik sektöründe söz sahibi yapacaktır.

Sektörün en önemli eksiklerinden birisi sektörün yapısını yansıtacak milli bir envanterin olmayışı makro planların yapılmasında ve uygulanmasında bazı darboğazlara, hatta çıkmazlara neden olmaktadır.

Sektörle ilgili diğer önemli bir eksiklikte sektörün yatay ve dikey entegrasyonunun olmayışıdır. Bunun sonucu olarak sektör kültürü gelişmemiş olup, yüksek yoğunluklu polietilene Solvay firmasının kendi türüne verdiği Eltex denilmektedir.

Sektörde Toplam Kalite Yönetimine geçen firmaların sayısı oldukça azdır. Bunun artması gerekmektedir.

KAYNAKLAR:DPT

PAGEV

ÖİK RAPORU